

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 33g/2020

privind excepția de neconstituționalitate a textului
„satisfacerea necesităților sociale” din articolul 18 din Codul administrativ

CHIȘINĂU
7 aprilie 2020

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlii Vladimir ȚURCAN, *președinte*,
dlii Eduard ABABEI,
dlii Nicolae ROȘCA,
dnei Liuba ȘOVA,
dlii Serghei ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dnei Cristina Chihai, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată pe 11 martie 2020,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 7 aprilie 2020 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „satisfacerea necesităților sociale” din articolul 18 din Codul administrativ, ridicată din oficiu de dl judecător Vitalie Cotorobai și acceptată de completul de judecători al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău, în dosarul nr. 2rc-336/19, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de un complet de judecători al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău (dna Marina Anton, dl Ion Țurcan și dl Vitalie Cotorobai), în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe 20 iunie 2019, S.A. „Termoelectrica” a depus la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, o cerere de chemare în judecată împotriva S.A. „Apă-Canal Chișinău”, prin care a solicitat anularea parțială a facturii de plată a serviciilor prestate.

4. Pe 24 iunie 2019, Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, și-a declinat competența în favoarea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

5. Pe 23 august 2019, Judecătoria Chișinău, sediul Centru, nu a dat curs cererii de chemare în judecată depusă de S.A. „Termoelectrica”, reclamantul fiind obligat să achite taxa de stat, având în vedere examinarea ulterioară a cauzei în procedură civilă, iar pe 13 septembrie 2019, a restituit cererea de chemare în judecată din cauza neachitării taxei de stat.

6. Pe 28 octombrie 2019, S.A. „Termoelectrica” a formulat un recurs împotriva încheierii de restituire a cererii de chemare în judecată din 13 septembrie 2019, emisă de Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

7. Prin încheierea din 17 decembrie 2019, Curtea de Apel Chișinău a ridicat din oficiu excepția de neconstituționalitate a textului „satisfacerea necesităților sociale” din articolul 18 din Codul administrativ și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

8. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 53

Dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică

„(1) Persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului și repararea pagube.

[...]”.

9. Prevederile relevante ale Codului administrativ sunt următoarele:

Articolul 2

Reglementarea raporturilor administrative

„[...]”

(3) Prevederile prezentului cod nu se aplică:

a) raporturilor juridice de drept privat la care participă autoritățile publice;
[...]”.

Articolul 7

Autoritățile publice

„Autoritate publică se consideră orice structură organizatorică sau organ instituită/instituit prin lege sau printr-un alt act normativ, care acționează în regim de putere publică în scopul realizării unui interes public.”

Articolul 18

Interesul public

„Interesul public vizează ordinea de drept, democrația, garantarea drepturilor și a libertăților persoanelor, precum și obligațiile acestora, **satisfacerea necesităților sociale**, realizarea competențelor autorităților publice, funcționarea lor legală și în bune condiții.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

10. În argumentarea excepției de neconstituționalitate, autorul susține că textul „satisfacerea necesităților sociale” din articolul 18 din Codul administrativ nu corespunde exigențelor calității legii. Autorul apreciază că prevederile contestate ar cuprinde și subiectele private care prestează servicii de interes public – servicii pentru asigurarea și satisfacerea necesităților sociale. Totodată, autorul subliniază că, potrivit prevederilor articolului 7 din Codul administrativ, subiecte ale contenciosului administrativ sunt doar autoritățile publice instituite prin lege sau printr-un alt act normativ, care acționează în regim de putere publică în scopul realizării unui interes public, fiind excluse subiectele de drept privat care prestează servicii pentru satisfacerea necesităților sociale.

11. Potrivit autorului excepției, dispozițiile contestate sunt contrare articolelor 23 alin. (2) și 53 alin. (1) din Constituție.

B. Aprecierea Curții

12. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

13. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a Codului administrativ, ține de competența Curții Constituționale.

14. Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, ridicată din oficiu de către dl judecător Vitalie Cotorobai, în dosarul nr. 2rc-336/19, pendinte la Curtea de Apel Chișinău, este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

15. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie textul „satisfacerea necesităților sociale” din articolul 18 din Codul administrativ. Acest articol stabilește semnificația interesului public.

16. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză civilă care are ca obiect un recurs împotriva unei încheieri de restituire a cererii de chemare în judecată pronunțate de către instanța de judecată. Astfel, Curtea admite că instanța de recurs va verifica modul în care au fost aplicate prevederile criticate în cauza pe care o examinează.

17. Curtea notează că prevederile criticate nu au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

18. Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența în speță a unui drept constituțional. Astfel, Curtea va analiza, prin prisma argumentelor autorului sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental (a se vedea DCC nr. 24 din 2 martie 2020, § 18; DCC nr. 33 din 19 martie 2020, § 19).

19. Autorul sesizării a invocat că textul legal contestat contravine articolelor 23 alin. (2) [*calitatea legii*] și 53 alin. (1) [*dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică*] din Constituție. Din acest motiv, Curtea va examina aplicabilitatea acestor prevederi constituționale.

20. Sub acest aspect, în jurisprudența sa, Curtea a menționat că pentru a putea fi invocat standardul calității legii prevăzut de articolul 23 alin. (2) din Constituție trebuie să existe o ingerință într-un drept fundamental (a se vedea DCC nr. 38 din 8 iulie 2016, § 35; DCC nr. 44 din 22 mai 2017, § 18; DCC nr. 6 din 23 ianuarie 2020, § 22; HCC nr. 6 din 10 martie 2020, § 27). Curtea a stabilit că nu există o problemă de constituționalitate din perspectiva calității unei legi atât timp cât nu este afectat un drept fundamental.

21. Sub acest aspect, autorul sesizării a invocat că imprevizibilitatea prevederilor contestate afectează dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică consacrat în Legea Supremă. Articolul 53 alin. (1) din Constituție prevede expres că persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului și repararea pagubei. Exercitarea dreptului constituțional al persoanei vătămate de o autoritate publică de a obține recunoașterea dreptului pretins, anularea actului administrativ și repararea prejudiciilor cauzate printr-un act administrativ se circumscrie principiilor constituționale ale universalității, egalității și accesului liber la justiție. În virtutea acestor principii, orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor administrative care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime (a se vedea, *mutatis mutandis*, HCC nr. 37 din 5 iulie 2001, § 5).

22. Curtea notează că textul legal criticat nu împiedică persoana fizică sau juridică să conteste în instanța de judecată actul administrativ emis de către o autoritate publică sau nesoluționarea cererii sale de către autoritate, în termenele prevăzute de lege. Din acest considerent, Curtea reține că prevederile articolului 53 alin. (1) din Constituție nu sunt incidente în această cauză.

23. Cu referire la pretinsa incidență a articolului 23 alin. (2) din Constituție, Curtea nu identifică o problemă de constituționalitate în raport cu textul contestat și nu reține argumentele autorului sesizării cu privire la neclaritatea și imprevizibilitatea dispoziției contestate.

24. Astfel, Curtea menționează că, potrivit articolului 7 din Codul administrativ, este autoritate publică orice structură organizatorică sau organ instituită/instituit prin lege sau printr-un alt act normativ, care acționează în regim de putere publică, în scopul realizării unui interes public.

25. Potrivit articolului 18 din Codul administrativ, interesul public vizează ordinea de drept, democrația, garantarea drepturilor și a libertăților persoanelor, precum și obligațiile acestora, satisfacerea necesităților sociale, realizarea competențelor autorităților publice, funcționarea lor legală și în bune condiții.

26. În acest sens, Curtea constată că semnificația textului „satisfacerea necesităților sociale” din articolul 18 din Codul administrativ poate fi dedusă prin aplicarea simplă a regulilor de interpretare lingvistică și sistemică a prevederilor Codului administrativ.

27. Curtea observă că activitatea administrativă reprezintă totalitatea actelor administrative individuale și normative, a contractelor administrative, a actelor reale, precum și a operațiunilor administrative realizate de autoritățile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea legii și se aplică nemijlocit legea (articolul 5 din Codul administrativ).

28. De asemenea, Curtea menționează că Codul administrativ enumeră în articolul 2 alin. (3) raporturile juridice care nu cad sub incidența acestuia, prevăzând în această categorie inclusiv raporturile juridice de drept privat la care participă autoritățile publice. Așadar, prin definiție, nu pot face obiect al contenciosului administrativ raporturile juridice civile, născute în bază de contract, prin care autoritățile publice prestează contra plată servicii de interes public care vizează satisfacerea necesității sociale.

29. Curtea notează că ține de competența instanței de judecată să stabilească, la etapa primirii cererii de chemare în judecată, capetele de cerere care urmează a fi examinate în procedura contenciosului administrativ și cele care urmează a fi examinate în procedura de drept comun, cu respectarea competenței materiale a instanței.

30. Astfel, Curtea constată că există repere obiective care ajută destinatarul și interpretul legii să prevadă sensul exact al dispoziției contestate, care nu comportă dificultăți de accesibilitate, previzibilitate sau claritate.

31. Curtea notează că această excepție de neconstituționalitate nu intră în sfera controlului de constituționalitate, dat fiind faptul că motivele autorului se referă la aspecte ce țin de interpretarea și de aplicarea legii. Curtea reiterează că această competență le revine instanțelor de judecată (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 91 din 19 septembrie 2019, § 19; DCC nr. 106 din 7 octombrie 2019, § 25; DCC nr. 5 din 20 ianuarie 2020, § 22; DCC nr. 28 din 12 martie 2020, § 56; DCC nr. 35 din 23 martie 2020, § 29).

32. Prin urmare, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolului 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „satisfacerea necesităților sociale” din articolul 18 din Codul administrativ, ridicată din oficiu de dl judecător Vitalie Cotorobai și acceptată de completul de judecatori al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău, în dosarul nr. 2rc-336/19, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Vladimir ȚURCAN

Chișinău, 7 aprilie 2020

DCC nr. 38

Dosarul nr. 33g/2020